Inici de l'Any Raimon Panikkar

En el seu centenari es vol donar a conèixer el pensament del sacerdot indocatalà

Eduard Brufau

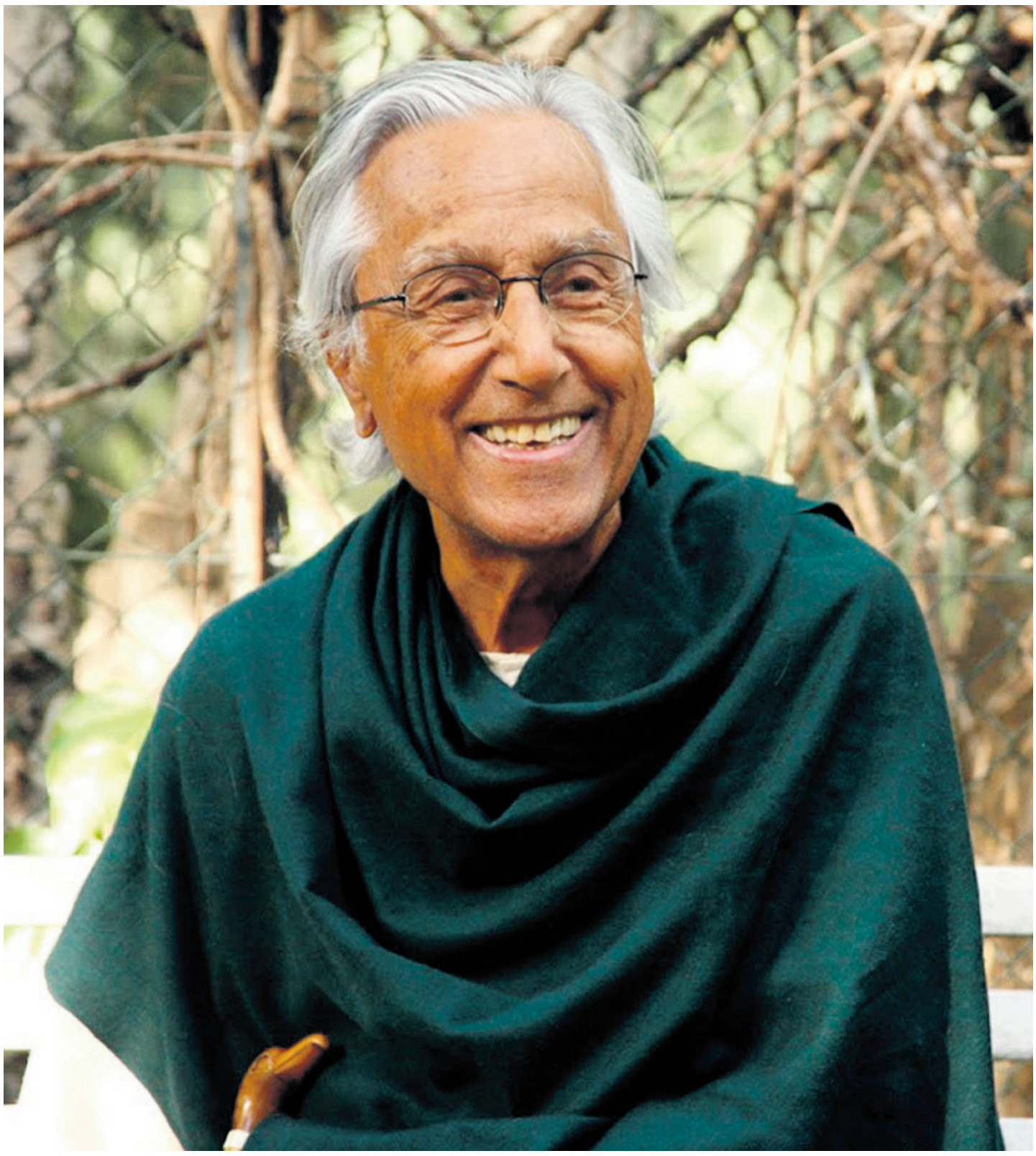

En un temps en què la reflexió, el pensament i el fet religiós són cada vegada més absents en la nostra societat, les figures que han destacat en aquests àmbits han de ser més reivindicades que mai. A casa nostra una d'aquestes personalitats sens dubte és Raimon Panikkar Alemany (1918-2010).

Fill de pare indi de religió hindú i de mare catalana de confessió cristiana catòlica, la seva biografia és polièdrica i poc convencional: membre de la prelatura de l'Opus Dei, va ser ordenat sacerdot als 36 anys; més tard, va viatjar a l'Índia, on va entrar en contacte directe amb la cultura paterna i amb tot el món de les religions asiàtiques. Fruit d'aquesta experiència, es va anar endinsant en l'estudi i la vivència de les diferents confessions com a expressió d'un mateix anhel humà. Des de llavors es va dedicar a difondre la necessitat del diàleg entre religions com a docent i en nombroses llibres i conferències.

Difusió d'un pensament profund

Amb motiu del centenari del seu naixement, la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona organitzen l'Any Panikkar, que pretén donar a conèixer la figura i l'obra del pensador. Durant la presentació de la iniciativa, el seu comissari, Ignasi Moreta, va explicar la necessitat de difondre aquesta figura «perquè és una qüestió de cànon: Panikkar és dels filòsofs més importants que ha donat la nostra terra des de Ramon Llull i no anem sobrats de filòsofs d'aquest nivell. Tenim molts escriptors, filòlegs i historiadors perquè, com diu el P. Lluís Duch de Montserrat, som un país romàntic, que es pregunta pels seus orígens... però ens falten pensadors. Per fer-se una idea de la importància de la seva obra s'ha de dir que en vida seva se li van dedicar 40 tesis doctorals arreu del món, fet molt poc habitual. També és l'únic pensador català que ha impartit les prestigioses Gifford Lectures, reconeixement que seria equiparable a un Premi Nobel de Filosofia».

Sobre el pensament religiós de Raimon Panikkar, Moreta afirma que es tracta d'una reflexió complexa i molt àmplia al voltant de les grans preguntes de l'existència humana. El comissari també assenyala que Panikkar volia repensar la tríada Déu, home i cosmos no des d'una visió jeràrquica, sinó com una «coimplicació constant». En opinió de Moreta aquest pensament no només és valuós per ell mateix, sinó perquè permet un món més savi i una societat més cohesionada: «Llegir Panikkar ajuda a resoldre els conflictes de la diversitat contemporània i és una bona vacuna contra el fanatisme. Ell concebia el diàleg no com una dialèctica per vèncer, sinó com un posar-se desarmat davant de l'altre i preguntar-li: "Quin és el teu dolor?" La interculturalitat que ell proposa és seriosa, allunyada de la banalització amb què sovint se'ns presenta aquest terme. Així mateix, fa una crítica molt interessant del món cientificotècnic quan afirma que la ciència no és neutra.»

Laura Borràs, aleshores directora de la Institució de les Lletres Catalanes, organisme de la Generalitat de Catalunya, destaca que el pensament de Panikkar ofereix una visió orgànica de conjunt, que ajuda a no voler resoldre els problemes aïlladament. Per aquesta raó, «un dels objectius d'aquesta commemoració és divulgar el seu pensament, que és complex, i fer-lo proper a la societat en general i també a l'escola». Així mateix Lola López, comissionada d'Immigració, Interculturalitat i Diversitat de l'Ajuntament de Barcelona, va recordar que Panikkar no té el reconeixement merescut a casa nostra, i que la commemoració pretén resoldre aquesta mancança. També es va mostrar partidària de donar a conèixer el pensament del filòsof català perquè «és útil en el context convuls actual i ajuda a l'aprenentatge mutu».

Entre els actes previstos al llarg d'aquest 2018 hi haurà conferències, exposicions, publicacions de parts de la seva obra, cicles monogràfics, produccions musicals i audiovisuals i el descobriment d'una placa commemorativa a la casa natal de Barcelona. La seva figura també estarà present en la Nit de les Religions, en la Mostra de Cinema Espiritual, en els Diàlegs de Pedralbes, en la Jornada Linguapax o en les Jornades interreligioses de Manresa.

Panikkar i l'Església

Per a Ignasi Moreta la visió orgànica i polièdrica que Ramon Panikkar tenia del fet religiós no el va allunyar de l'Església catòlica. Una de les frases que solia repetir dona una idea d'aquesta complexa mirada: «Me'n vaig anar cristià, em vaig descobrir hindú i torno budista, sense haver deixat mai de ser cristià.» Al capdavall, ell es va afirmar sempre com a sacerdot catòlic.

Per aquest motiu Moreta —que

Presentació de l'Any Panikkar amb Lola López, Laura Borràs i Ignasi Moreta.

Una obra prolífica

Els més de 90 anys de vida de Raimon Panikkar, la seva diversitat de fonts d'inspiració i el fet d'haver viscut a diversos països d'Europa, a l'Índia i als Estats Units, fan que la seva obra sigui ingent i plurilingüe. Les seves obres completes inclouen més de 8.000 pàgines i més de 80 llibres en sis llengües diferents sense comptar el seu dietari personal, que va anar escrivint des de la infància fins pocs dies abans de morir. Publicats en català per Fragmenta i en castellà per Herder, entre els títols fins ara apareguts hi ha *Religió i religions*, *Espiritualitat, el camí de la vida*, *Mística, plenitud de vida* o *Pluralisme i interculturalitat*. Fragmenta té previst publicar enguany, coincidint amb el centenari, els dos volums de les obres completes sobre el cristianisme.

afirma que juntament amb el Dr. Batllori, Panikkar és la figura intel·lectual de més rellevància de l'Església catalana contemporània— valora especialment que l'Església s'hagi implicat en aquesta commemoració. Entre d'altres entitats i organismes cristians, hi participen la Universitat Ramon Llul, la Facultat de Teologia de Catalunya, el monestir de Pedralbes, Cristianisme i Justícia o l'Institut Superior de Ciències Religioses de Vic. El comissari de l'Any Panikkar també és l'editor de Fragmenta, l'editorial que publica les obres completes del pensador en català dins de la col·lecció *Opera Omnia*; Moreta té previst publicar enguany els dos volums de les obres completes dedicats al cristianisme.

El comissari de la commemoració també vol deixar clar que l'Any Panikkar no pretén ser una lloança acrítica de l'obra del pensador i sacerdot: «Volem que el seu pensament susciti debat, que si cal generi també crítiques i volem donar veu a visions contraposades.»

Frases de Raimon Panikkar per pensar

«Estar disposat a morir per les pròpies idees pot ser fanatisme, però no viure d'acord amb les pròpies conviccions és covardia»

«El diàleg de les religions enderroca, de fet, els murs del "nacionalisme" religiós, a redós dels quals alguns se senten segurs»

«La religió té a veure no solament amb Déu sinó també, i amb preeminència, amb l'home»

«Jo no puc conèixer la persona si no l'estimo, i no la puc estimar si no la conec»

«Si l'altre no vol dialogar cal esperar, esperar i esperar. No es pot forçar el diàleg»

«Un diàleg només de conceptes es queda en pura dialèctica»

«Tota llengua és una manera de viure, una manera d'ésser en el món, i reflecteix una visió completa d'aquest món. Parlar-ne només una, considerada *lingua universalis*, seria un empobriment cultural i humà devastador»

«No tot es pot dir en anglès, deixant de banda el fet que només el deu per cent de la humanitat pensa en aquesta llengua»

MÉS INFORMACIÓ:
anyraimonpanikkar.cat / fragmenta.cat